

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATERICA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 77
din 03.02.2015**

Dosar nr.: 588/2014

Petiția nr.: 6611/06.10.2014

Potent: M V

Reclamat: LN

Obiect: refuzul accesului în autobuz pentru că era însoțit de un câine

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.1.1. M V cu domiciliul în loc. București

1.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1.2.1. LN cu domiciliul în loc. București

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea petentului vizează refuzul accesului său în autobuz pentru că era însoțit de un câine. Petenta consideră discriminatoriu faptul că i-a fost refuzat accesul în autobuz, având în vedere că acesta avea botniță și avea legitimație de câine utilitar.

III. Procedura de citare

3.1. Prin adresa nr. 6611/21.10.2014 Colegiul director a solicitat Regiei Autonome de Transport București comunicarea punctului de vedere referitor la aspectele sesizate, precum și comunicarea numelui și datelor de contact ale șoferului care conducea în data de 23.08.2014 la ora 12.20 autobuzul de pe linia 300 înmatriculat cu nr. B 60 JJS. Regia Autonomă de Transport București a răspuns solicitării Colegiului director prin adresa nr. 19491/24.11.2014.

3.2. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.3. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 13.01.2015, prin adresa nr. 19914/09.12.2014 fiind citat petentul, iar prin adresa nr. 19914/09.12.2014 fiind citată partea reclamată. Părțile au fost absente la audiere. Petentul a transmis precizări prin adresa nr. 20706/30.12.2014. Partea reclamată a transmis la dosar punctul de vedere nr. 320/19.01.2015.

3.4. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petentul arată că în data 23.08.2014, în jurul orei 12:20, la stația de la intersecția Turda cu Ion Mihalache a urcat în autobuzul 300 pentru a merge până la stația Domenii (prima stație). A urcat în autobuz cu un câine ciobănesc german care avea botnița, lesa și avea chiar și permis pentru el. După ce a urcat în autobuz acesta nu a plecat, iar la un moment dat prin stație i-a fost spus să coboare din autobuz. Atunci a spus domnului șofer că are botnița, că legal are dreptul și că îi arată actele pentru el. Domnul nu a spus nimic, iar după o perioadă l-a anunțat iar să coboare. Deși i-a spus domnului șofer că are și legitimație de câine utilitar acesta nu spunea decât că nu are voie și să coboare din autobuz. Între timp i-a spus domnului șofer că este vorba de un câine utilitar și chiar i-a arătat unei persoane de lângă ei și o legitimație care arată că animalul este câine utilitar.

4.1.2. Conform art. 64 din 448/2006 câinii utilitari au dreptul de acces în orice loc public inclusiv în transportul în comun. Petentul are epilepsie și este încadrat în grad de handicap avansat. Deși conform a două legi avea dreptul să urce cu câinele în autobuz șoferul nu a vrut să plece până când a cedat comentariilor pasagerilor care spuneau că avea dreptul în transportul în comun. Petentul menționează că autobuzul avea numărul B 60 JJS.

4.1.3. Prin adresa nr. 20706/30.12.2014 petentul face următoarele precizări:

4.1.3.1. Situația sesizată a prezentat-o imediat după incident 23.08.2014 în același mod și celor de la RATB (și apoi de mai multe ori și telefonic și în scris) deoarece erau mai în măsură să verifice cele întâmplate și să ia măsurile necesare (autobuzele ar trebui să aibă camera de filmat și de asemenea prin sistemul de cartele magnetice se pot găsi călători care să afirme sau să infirme cele relatate de el). Cei de la RATB i-au răspuns prima dată pe data 02.09.2014, transmițând că "mesajul" a fost transmis către autobaza care deservește linia 300 pentru a "cunoaște feedbackul publicului călător", deși ceea ce le scrisese el nu era doar un "feedback" ci o cerere de a se lua măsuri (măcar formale) față de șoferul aceluia autobuz. Aceasta întârziere face și mai grea posibilitatea de a verifica cele precizate de către el.

4.1.3.2. Întârziind răspunsul dansilor, a scris către CNCD pe data 06.10.2014, iar abia la data 15.10.2014 cei de la RATB i-au răspuns din nou spunând că nu au putut verifica cele spuse de el deoarece nu au camera de filmat în acel autobuz și că șoferul le-a povestit altceva. Conform legii trebuia să i se dea un răspuns în maxim 30 de zile din partea celor de la RATB, lucru care nu s-a întâmplat. Declarația celor de la RATB spune "din relatăriile celor două persoane implicate" "deși petentul deținea botnița pentru însoțitorul său, aceasta nu era pusă", lucru neadevărat pentru că este relatarea uneia dintre persoanele implicate, deci nu a celor două persoane implicate.

4.1.3.3. Legat de discuția cu domnul șofer cei de la RATB nu precizează faptul că și dansilor le-a spus că singurul lucru pe care i l-a spus domnul șofer a fost "Coboară ca nu ai voie cu câinele în autobuz". I-a precizat acestuia că legea îi permite să urce cu câinele în autobuz cât timp are botnița, deci deja i se încălcau drepturile. Șoferul a repetat ceea ce a spus și înainte și atunci i-a precizat că Tara este câinele său utilitar și că are dreptul să merage în transportul în comun ca însoțitor pentru că are grad avansat de handicap. Se precizează în scrisoarea celor de la RATB că "petentul nu a făcut dovada încadrării în grad de handicap" lucru care este adevărat dar puțin cam impropriu deoarece nu i s-a cerut și atunci nu este obligat să strige de fiecare dată la urcare în transportul în comun că are o dizabilitate. Ar fi ilegal și imoral dacă ar fi obligat să spună tuturor celor din autobuz acest lucru. Dacă i s-ar fi cerut acea legitimație care atestă încadrarea în grad de handicap ar fi prezentat-o la fel cum a arătat legitimația Tarei, câinele său utilitar.

4.1.3.4. Comparând ceea ce au scris cei de la RATB pe data 21.11.2014 cu ceea ce i-au trimis petentului prin email-ul pe data de 15.10.2014 se poate vedea o abordare

diferită a problemei, care făcută voluntar sau involuntar poate schimba percepția CNCD. În data 15.10.2014 în email-ul de la RATB i se spunea că "întrucât vehiculul în care v-ați aflat nu este dotat cu instalație de supraveghere video, ne-am aflat în imposibilitatea de a extinde cercetările pentru a retine cu exactitate abaterea de care se face vinovat conducătorul.", iar în adresa către CNCD din 21.11.2014 este precizat "solicităm să respingeți petiția formulate ca fiind neîntemeiată și nefondată" ceea ce spre deosebire de mailul trimis către el ar arăta că dansii știu exact ce s-a întâmplat și că relatarea șoferului este fără echivoc cea adevărată.

4.1.3.5. De asemenea legat de câinii ghid petentul precizează că precum au declarat și alte instituții ale statului "câinii însoțitori sunt scutiți de interdicțiile care se aplică de regulă animalelor de companie" (precizare a Biroului de Inspecție a Factorilor de Risc în data 12/11/2014).

4.2. Susținerile părții reclamate

4.2.1. În data de 23.08.2014 a lucrat ca șofer în linia 300 pe autobuzul cu nr. de înmatriculare B 60 JJS. În jurul orei 12.30 se afla în stația Mareșal Averescu, moment în care mai mulți călători l-au atenționat bătându-i în geam că în autobuz se află o persoană cu câine periculos fără botniță. Obligația sa este de a răspunde la sesizările călătorilor, așadar a atenționat acea persoană prin stația radio să îi pună botniță sau să coboare. La insistențele călătorilor acesta i-a pus botnița apoi a reluat traseul. La următoarea stație, Domenii, acesta a coborât, a venit la el și la amenințat că îi va face reclamație.

4.3. Punctul de vedere al Regiei Autonome de Transport București

4.3.1. Se solicită respingerea petiției formulată ca fiind neîntemeiată și nefondată. Conform H.G. nr. 1059/2013 prin câine utilitar se înțelege "orice câine folosit de unitățile de poliție, jandarmerie, de alte unități militare, de unitățile vamale, de serviciile de securitate, protecție și pază, de persoanele cu dizabilități, precum și orice câine folosit în caz de dezastre sau de organizațiile neguvernamentale în activitățile educative, terapeutice, de căutare și salvare sau utilitare".

4.3.2. Din relatările celor două persoane implicate (petentul și conducătorul autobuzului), Regia a reținut următoarele:

- la data de 23.08.2014, petentul s-a urcat în autobuzul nr înmatriculare B-60-JJS (nr.înventar 4520) linia 300, împreună cu câinele său, un ciobănesc german, de talie mare;

- deși petentul deținea botnița pentru însoțitorul său, aceasta nu era pusă. Conform art.8 lit.d din Hotărârea 156/2001 "în vehiculele de transport în comun este interzisă transportarea pasărilor sau animalelor vii, cu excepția câinilor însoțiți care au lesa și botnița ori a animalelor mici ținute în brațe". În momentul în care petentul a îndeplinit obligația de a pune botnița câinelui, conducătorul autobuzului a plecat din stație.

4.3.3. RATB solicită să se observe că desi în sesizarea înregistrată în cadrul Regiei, petentul menționează că animalul este în dresaj drept câine utilitar, în petiția depusă la CNCD, acesta arată că este câine utilitar și are permis. Mai mult, art. 64 alin.5 din Legea 448/2006 stipulează: "câinele-ghid care însoțește persoana cu handicap grav are acces liber și gratuit în toate locurile publice și-n mijloacele de transport", însă petentul nu a făcut dovada încadrării în grad de handicap grav. Petentul a menționat că are grad de handicap avansat, însă conform normelor existente sunt 3 grade: grav, accentuat și mediu. Față de cele menționate, RATB solicită respingerea petiției ca fiind neîntemeiată și nefondată întrucât nu se încadrează în art.2 din Ordonanța 137/2000 republicată.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director reține că, potrivit înscrisurilor aflate la dosar și a sesizării, astfel cum este formulată, nu există probe care să confirme tratamentul diferențiat invocat.

5.2.1. În drept, conform art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare “orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

5.2.2. O faptă poate fi calificată ca fiind faptă de discriminare dacă îndeplinește cumulativ mai multe condiții :

- Existența unui tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile)
- Existența unui criteriu de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu.*
- Tratamentul diferențiat să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;
- Tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop să nu fie adecvate și necesare.

5.2.3. Colegiul director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare. Astfel, Colegiul director a analizat dacă există un tratament diferențiat între diferite persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit din cauza unui criteriu de discriminare. Colegiul director, analizând înscrisurile aflate la dosar, apreciază că se invocă un tratament diferențiat în ceea ce privește refuzul accesului petentului în autobuz pentru că era însoțit de un câine, deși acesta avea botniță și avea legitimație de câine utilitar. Colegiul director, analizând înscrisurile aflate la dosar, apreciază că nu există probe care să confirme tratamentul diferențiat invocat, petentul susținând că era însoțit de un câine care avea botniță pusă, iar partea reclamată susține că petentul era însoțit de un câine care nu avea botniță pusă, iar în momentul în care acesta i-a pus botnița a reluat traseul.

5.2.4. Coroborând toate elementele probatorii ale dosarului și analizând aspectele de mai sus, acțiunea astfel cum a fost formulată și definiția discriminării astfel cum este prevăzută în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul director apreciază că plângerea, astfel cum este formulată, nu este de natură a evidenția niciun element de fapt care ar permite, sub aspectul scopului sau efectului creat, reținerea unui comportament factual de restricție, preferință, excludere sau deosebire aplicat direct petentei, în raport cu persoane aflate în situații analoge, din cauza unui criteriu determinat și care a avut drept consecință juridică afectarea unui drept prevăzut de lege în beneficiul său.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptele sesizate nu sunt fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

2. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

BERTZI THEODORA – membru

GHEORGHIU LUMINIȚA - membru

HALLER ISTVAN – membru

JURA CRISTIAN – membru

LAZĂR MARIA – membru

PANFILE ANAMARIA - membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – membru

Motivele de fapt și de drept redactate D.D.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.